7/1204

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI VE
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

SAYI :B.02.0.001/01-3294

28/10/2003

KONU : 7/1204-3109 esas sayılı yazılı soru önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ :a)06.10.2003 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/1204-3109/11717 sayılı yazınız.
b) Başbakanlığın 08.10.2003 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-236-101/4505 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Sayın Ahmet Güryüz KETENCİ tarafından Sayın Başbakanımıza tevcih edilen ve Sayın Başbakan tarafından da koordinatörlüğümde cevaplandırılması tensip olunan 7/1204 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevabına ilişkin olarak Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanlığı'nın 27.10.2003 tarih ve BDDK.2003.01KİK.1-12492 sayılı yazısı ilişiktedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Doç.Dr.Abdüllatif ŞENER
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

EKLER :
EK-1: BDDK Başkanlığı'nın 27.10.2003 tarih ve 12492 sayılı yazısı (4 sayfa)

DAĞITIM :
Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

7/1204

SÜRELİ

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU

(Kurul İşleri ve Kararlar Dairesi)

SAYI : BDDK.2003.01.KİK.1-12492

KONU : Soru önergesi

27 EKİM 2003

DEVLET BAKANLIĞI VE BAŞBAKAN YARDIMCILIĞINA
(Sn. Doç.Dr. Abdüllatif ŞENER)

İLGİ: 13.10.2003 tarih ve B.02.0.001/(01)3104 sayılı evrak akış ve talimat formu.

İlgide kayıtlı evrak akış ve talimat formu ekinde gönderilen İstanbul Milletvekili Ahmet Güryüz KETENCİ'nin Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği 7/1204-3109 sayılı soru önergesinde yer alan hususlardan Kurumumuzu ilgilendirenlere ilişkin cevaplarımız aşağıda sunulmaktadır.

1- Bilindiği gibi, T. İmar Bankası T.A.Ş.'nin bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izni, Bankanın yükümlülüklerini vadesinde yerine getirememesi, alınması istenen tedbirleri almaması, faaliyetine devamının mevduat sahiplerinin hakları ve mali sistemin güven ve istikrarı bakımından tehlike arz etmesi nedenleriyle 4389 sayılı Bankalar Kanununun 14 üncü maddesinin (3) numaralı fıkrası hükmü uyarınca kaldırılmıştır.

Uzan Grubuna dahil Çukurova Elektrik A.Ş. ve Kepez Elektrik T.A.Ş.'nin imtiyaz sözleşmelerinin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca iptal edilerek bu şirketlerin varlıklarına el konulmasından sonra Bankadan büyük montanlı mevduat çekilişleri yaşandığı bir gerçektir. Ancak, bu süreçte ve sonrasında, Banka eski ortak ve yöneticilerince, Uzan Grubuna dahil İmar Bank Off-Shore Ltd.'ye (İmar Off-Shore) yapılan depoların tahsil edilerek kapatılması ve ek depo yapılmaması yönündeki talimatlarımıza aykırı olarak İmar Off-Shore'a kaynak aktarılmaya devam edilmiş, İmar Off-Shore'dan mevduat çekiliş taleplerinin bir kısmı Bankadan aktarılan kaynaklarla finanse edilmiş ve off-shore yükümlülüğü Banka mevduatına dönüştürülmek suretiyle Bankanın taahhütlerini karşılayamaz duruma düşmesine sebebiyet verilmiştir. Ayrıca, Bankanın likidite sıkıntısı içerisinde bulunduğu ve sorunların çözüme kavuşturulması için çaba harcanması gereken bir dönemde, Banka eski ortağı ve Yönetim Kurulu Başkanı Kemal Uzan dahil olmak üzere Banka yöneticileri, sorunları çözmek amacıyla off-shore bankaya yapılan depoların ve Gruba kullandırılan kredilerin tahsilini sağlamak yerine toplu olarak istifa etmişlerdir. Böylece, Banka yöneticileri basiretsiz davranmış, organize bir şekilde gerçekleştirdikleri fiil ve eylemleriyle Bankayı içinde bulunduğu sorunlarla başbaşa bırakmış ve Bankanın emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürmüşlerdir.

Bunun yanısıra, Banka nezdinde yapılan denetim ve incelemeler sonucunda düzenlenen raporlarda yer alan tespitler çerçevesinde; Banka sahip ve eski yöneticilerinin gerçek mevduat rakamlarını kamu otoritesinden gizledikleri ve fiili mevduat ile resmi kayıtlara yansıtılan mevduat arasındaki farkı zimmetlerine geçirdikleri, izinsiz ve açığa Devlet İç Borçlanma Senedi satışı gerçekleştirdikleri, kamu otoritesine yanıltıcı bilgi verdikleri, işlemleri kayıtdışı bıraktıkları, vergi kaçırmaya yönelik işlemlere başvurdukları ve Banka müşterileri ile

Atatürk Bulvarı No:191 Kavaklıdere 06680 ANKARA Tel: (312) 455 69 25 Faks: (312) 424 08 73
İnternet adresi: www.bddk.org.tr

kamunun zararına fiil ve eylemler gerçekleştirdikleri anlaşılmıştır. Bütün bu fiil ve eylemlerin, Kurumumuz talimatlarına aykırı olarak, süreklilik arzeden ve organize bir şekilde gerçekleştirilmiş olması, Banka sahip ve eski yöneticilerinin kasıtlı, planlı ve örgütlü bir şekilde hareket ettiklerini göstermektedir. Bu tespitler çerçevesinde, 4389 sayılı Bankalar Kanunu ve Türk Ceza Kanununda cezai müeyyide altına alınmış olan yukarıda özetlenen fiil ve eylemlerde sorumluluğu tespit edilenler hakkında Şişli Cumhuriyet Başsavcılığına muhtelif tarihlerde suç duyurularında bulunulmuş, ayrıca, bu hususlarda düzenlenen raporlar ve suç duyuruları, ilgisine göre gerekli işlemlerin tesisine yönelik incelemelerin gerçekleştirilmesini teminen ilgili kamu otoritelerine intikal ettirilmiştir.

Öte yandan, Uzan Grubuna dahil şirketler ile ilgili olarak mahkemelerce alınan tedbir kararları, yapılan tespitler ışığında Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ve ilgili diğer kamu otoritelerince yapılan başvurular sonucunda gerçekleştirilmiş olup, bu kararlar T.İmar Bankası T.A.Ş.'nin bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme yetkisinin kaldırıldığı 03.07.2003 tarihinden sonra alınmıştır.

Bu itibarla, ÇEAŞ ve KEPEZ'e el konulması ve Gruba dahil diğer şirketlerle ilgili tedbir kararları sonucunda Bankanın olumsuz etkilenip etkilenmediği ve bunda Hükümetin sorumluluğunun bulunup bulunmadığı hususunun mevzubahis edilmesinin yerinde bir yaklaşım olmadığı açıktır. Zira, bu yaklaşım, Bankalar Kanununun 14 üncü maddesinin (3) numaralı fıkrası kapsamında alınan kararın, Banka yöneticilerinin Kanuna aykırı karar ve işlemlerinden kaynaklanmadığı, buna kamu idarelerinin tasarruflarının sebebiyet verdiği izlenimi yaratmaktadır ve yukarıda belirtilen nedenlerle bu tür bir yaklaşım gerçeği yansıtmaktan uzaktır.

2- T.İmar Bankası T.A.Ş. mudilerine yapılacak ödemeler 03.07.2003 tarihindeki TC Merkez Bankası döviz alış kurları üzerinden 8.145 trilyon TL. olup, bu tutar Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (Fon) bilançosunda yer alan gelir ve tahsilat tutarları ile Hazine Müsteşarlığınca Fona ikrazen ihraç edilecek Devlet İç Borçlanma Senetleriyle gerçekleştirileceğinden, ilk aşamada bütçeye etkisi olmayacaktır. Ancak, Fon Hazine Müsteşarlığından yapmış olduğu borçlanma karşılığında yükümlülüğünü yerine getiremediği taktirde bütçe üzerinde yük teşkil edecek olup, net etkisi bankanın tasfiyesi kesinleştikten sonra iflas masasının Fona yapacağı ödemelerin sonunda belirlenebilecektir.

3- Sorudaki "mükerrerlik" ifadesi, tarafımızca kişi ya da kişilere ait hesapların kayıtlara birden çok kez yansıtılması şeklinde anlaşılmış olup, şu ana kadar yürütülen incelemelerde ve Pamukbank T.A.Ş. aracılığıyla gerçekleştirilen bilgi ve belge derleme sürecinde bu tarz bir tespite ulaşılmamıştır. Ancak yapılan denetimlerde mudilerden toplanan mevduatın çok büyük bir bölümünün banka yasal defterleri ile, mizan ve bilançolarında gösterilmediği anlaşılmıştır.

Diğer taraftan, T.İmar Bankası T.A.Ş.'nin en son 25.06.2003 tarihinde düzenlendiği ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ile diğer ve resmi kurumlara gönderdiği, ancak müşteri dağılımına ilişkin alt hesapları içermeyen bir günlük özet bilançosu mevcuttur. Anılan özet bilançoda Banka toplam mevduatı 753.544 milyar TL, sigortaya tabi mevduatı 746.890 milyar TL. olarak yer almaktadır.

Ancak, 04.08.2003-01.09.2003 tarihleri arasında Pamukbank T.A.Ş. nezdinde oluşturulan Belge Kabul Merkezlerine yapılan başvurularda mudilerden talep edilen hesap cüzdanı fotokopilerinden hareketle elde edilen bilgilerden 444.207 hesap için 03.07.2003

tarihindeki TC Merkez Bankası döviz alış kurları üzerinden 8.145 trilyon TL. mevduat tespit edilmiştir.

4- 4969 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile getirilen düzenlemeyle, Bankalar Kanunu uyarınca bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izni kaldırılan bankalar nezdindeki tasarruf mevduatı Hazine Müsteşarlığı ve Fonun müşterek önerisi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından belirlenecek esas ve usullere göre ilgililere ödenmesi hükme bağlanmıştır.

Bu çerçevede, T.İmar Bankası T.A.Ş.'de tespit edilen tasarruf mevduatı Bakanlar Kurulu tarafından belirlenecek esas ve usullere göre ödenecektir.

5- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun 03.07.2003 tarihli, 1083 ve 1084 sayılı Kararları uyarınca; 03.07.2003 tarihinden itibaren, Türkiye'de faaliyet gösteren ve mevduat kabulüne yetkili bulunan tüm bankaların, yurt içi şubelerinde gerçek kişiler tarafından açılmış olan Türk Lirası cinsinden tasarruf mevduatı ile tasarruf mevduatı niteliğini haiz altın depo ve döviz tevdiat hesaplarının anapara ve faiz tutarları toplamının tamamı sigorta kapsamındadır. Diğer yandan, 05.07.2004 tarihinden itibaren, mevduat sigortası kapsamı 50 milyar Türk Lirası olarak uygulanacaktır.

6- Fona devredilen bankalar ve tasfiye edilen bankaların mudilerine ödeme yapılırken herhangi bir geri ödeme taahhütnamesi imzalatılmamıştır. Ancak, Bankalar Kanununun Geçici 3 üncü maddesi gereğince, müflis TYT Bank, Marmara Bank ve Impexbank mudilerine yapılan ödemelerde mudilerden taahhütname alınmıştır.

Bu kapsamda, T.İmar Bankası T.A.Ş. mudilerine de ödemeler yapılırken, banka kayıtları üzerinde muvazaalı işlemlerin gerçekleştirilmiş olması sebebiyle, ileride doğabilecek sorunların önlenebilmesini teminen mudilerden taahhütname alınması düşünülmektedir.

7- T.İmar Bankası T.A.Ş.'nin mevduat kabul etme ve bankacılık işlemi yapma izninin kaldırıldığı 03.07.2003 tarihi itibariyle satışı yapılmış olup, ödenmemiş olan 728.353 milyon TL. tutarında 1.023.673 milyon TL. nominal değerli Hazine Bonosu ve Devlet Tahvili bulunması gerektiği, buna karşın TC Merkez Bankası deposunda 15,99 milyon TL. net, 20 milyon TL. nominal değerli Hazine Bonosu bulunduğu saptanmıştır.

Bu çerçevede, 03.07.2003 tarihine göre bulunması gereken tutar ile mevcut tutar arasındaki fark açığa satış tutarı olup, nominal tutarı 1.023.653 milyon TL.'dir.

8- Bankalar hakkında yapılan değerlendirmelerde, Kurul Kararının alındığı tarihe kadar yerinde denetim ve uzaktan gözetim sonuçları, tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerinin korunması ve bankaların kendi özel durumları da dikkate alınmak suretiyle kamuya en az maliyetli olacak şekilde işlem tesis edilmesi, işlemler tesis edilirken bankacılık sistemine duyulan güvenin zedelenmemesi gibi unsurların bir bütün olarak göz önünde bulundurulması zaruret arz etmektedir.

Mali durumu bozulan ve faaliyetlerinin devamı mevduat sahiplerinin hakları ve mali sistemin güven ve istikrarı bakımından tehlike arz eden bankalar hakkında alınabilecek tedbirler Bankalar Kanununun 14 üncü maddesinin (3) ve (4) numaralı fıkraları hükümleri ile belirlenmiştir. Söz konusu hükümler çerçevesinde iki temel alternatif mevcuttur.

7/1204

Bu alternatiflerden biri, Bankanın temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetiminin Fona devredilmesidir. Bu alternatifte, ya Bankalar Kanununun 14 üncü maddesinin (3) numaralı fıkrası tek başına uygulanacak ya da (3) ve (4) numaralı fıkraları birlikte uygulanacaktır. Her iki halde de, 14 üncü maddenin 3 üncü veya 4 üncü fıkralarına göre bankanın mülkiyet, yönetim ve denetimi Fona devredilecek, dolayısıyla bankanın bilanço içi ve dışı tüm yükümlülükleri üstlenilecektir.

İkinci alternatif ise bankanın bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme yetkisinin Bankalar Kanununun 14 üncü maddesinin (3) numaralı fıkrası uyarınca kaldırılmasıdır. Bu durumda, bankanın yönetim ve denetimi Bankalar Kanununun 16 ncı maddesi kapsamında Fona intikal etmekte, Fon birinci alternatifteki gibi bankanın tüm yükümlülüklerini üstlenmek yerine yalnızca sigortaya tabi tasarruf mevduatını hak sahiplerine ödemekte, bu ödemeler karşılığında bankanın iflasını istemekte ve tasfiye işlemlerini yürütmektedir.

Kurulun banka hakkındaki 14/3 ve 16 ncı maddelerin uygulanması yönündeki kararında, bankaca yapılan raporlamalarda yer alan aktif-pasif hesapların yapısı ve dağılımı, bilanço dışı yükümlülüklerin kompozisyonu, sistemin güven ve istikrarına etkisi, tasarruf sahiplerinin hakları gibi kriterler göz önünde bulundurulmuş ve o dönemde mevcut veriler ışığında, aktif büyüklüğünün yaklaşık %80'inin Bankanın hakim sermayedarına doğrudan ve dolaylı olarak kullandırıldığı, bilanço dışı yükümlülüklerinin ise hemen hemen tamamının aynı Gruba ilişkin olarak üstlenildiği de dikkate alınarak soruna daha kısa sürede çözüm bulunmasını sağlayacağı ve kamuya en az maliyetli olacağı sonucuna varılan işlem tesis edilmiştir. Kısaca, bu şekilde bir yol izlenerek Bankanın tüm yükümlülükleri yerine sadece tasarruf mevduatının ödenmesi ve kamunun üstlenmek zorunda kalacağı maliyetin en aza indirilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, Bankalar Kanununun 14 üncü maddesinin (4) numaralı fıkrası uyarınca işlem yapılması için bu maddede belirtilen şartların hukuken tam olarak oluştuğunun tevsik edilmesi zaruridir. Devir tarihi itibarıyla Bankanın ana problemi likidite sıkışıklığı ve taahhütlerini yerine getiremez duruma düşmüş olmasıdır.

Diğer taraftan, Banka hakkında alınan karar ile Bankalar Kanununun 14/4 maddesi hükümlerinin uygulanmasının sonuçları arasında, bankanın hakim sermayedarları dahil sorumlular açısından, Bankalar Kanununda Fona ilgili mahkemeden doğrudan yurt dışına çıkma yasağı konulmasını talep etme yetkisi tanınması dışında bir farklılık bulunmamaktadır.

Bilgilerini arz ederim.

R. Engin AKÇAKOCA
Başkan

Devlet Ba[illegible]e Başbakan Y[illegible]cılığı	
Tarih	27.10.2003
Say[illegible]	3294

Atatürk Bulvarı No:191 Kavaklıdere 06680 ANKARA Tel: (312) 455 69 25 Faks: (312) 424 08 73
İnternet adresi: www.bddk.org.tr